

Besluitenlijst BES bestuurlijk overleg 31 januari 2008 te Den Haag

- In dit overleg is tussen de bestuurders van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) en de staatssecretaris van BZK gesproken over de uitkomsten van de BES week 28 tot en met 31 januari 2008;
- Aan de hand van de gesprekken tijdens deze week hebben BES en Nederland tijdens het bestuurlijke overleg de volgende conclusies getrokken.

WolBES, de Kieswet en wet Financiële Verhoudingen BES

- Er is een stap voorwaarts gezet op weg naar de staatkundige hervorming van de BES door overeenstemming te bereiken over de uitgangspunten voor de Wet Openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES). De uitgangspunten worden nu toegezonden aan de Tweede Kamer en de eilandsraden. Aan de hand van de uitgangspunten wordt een wetsontwerp opgesteld die de bestuurlijke inrichting van de drie openbare lichamen regelt;
- Verder is er overeenstemming over benodigde wijzigingen in de Kieswet. Daarbij gaat het ondermeer over het kiesrecht voor de Tweede Kamer en eilandsraden van de openbare lichamen. Met de afgesproken uitgangspunten kunnen wijzigingen van de Kieswet in gang worden gezet;
- In de Slotverklaring van 10 en 11 oktober 2006 is een afspraak opgenomen over de financiële verhoudingen, die de geldstromen regelt tussen BES en Nederland. Tijdens het bestuurlijk overleg is overeenstemming bereikt over uitgangspunten, zodat deze in aparte wet Financiële Verhoudingen Bonaire, Sint Eustatius en Saba uitgewerkt worden.

Voorzieningenniveau

- In een constructieve en open sfeer is gesproken over voorzieningen op de eilanden na statuswijziging. Het betreft met name onderwijs, volksgezondheid, sociale zekerheid, jeugd, financiën en veiligheid;
- Uitgangspunt is dat normen worden opgesteld voor een binnen Nederland aanvaardbaar voorzieningenniveau op Bonaire, Sint Eustatius en Saba op met name de terreinen onderwijs, volksgezondheid, sociale zekerheid en veiligheid;
- Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden: de geringe bevolkingsomvang van de eilanden, het insulaire karakter, de grote afstand met Nederland, de kleine oppervlakte, het reliëf en ongewenste bestuurlijke en sociaaleconomische effecten.
- Nederland en de BES zetten zich gezamenlijk in om dit niveau te bereiken. Dit kan stap voor stap ingevoerd worden;
- Nederland wordt verantwoordelijk voor wetgeving en beleid op deze vier terreinen, de uitvoering kan bij de eilanden liggen. Hierbij geldt dat middelen de taken volgen;
- Uitgangspunt is tevens dat voorkomen moet worden dat maatregelen voor statuswijziging onvoldoende rekening houden met de specifieke omstandigheden van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en daarom sociaal en economisch de samenleving ontwricht.

Onderwijs

- Elk kind op Saba, Sint Eustatius of Bonaire heeft gelijke kans op onderwijs;
- Er wordt een voorstel uitgewerkt om ondermeer tot een vorm van studiefinanciering ten behoeve van studie in de Caribische regio te komen. Tevens wordt bezien of kosteloos onderwijs voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs mogelijk is. Daarnaast wordt ingezet op handhaving van de leerplicht en is er speciale aandacht voor leerlingen die bijzondere zorg nodig hebben.

Volksgezondheid

- Er wordt een publieke zorgverzekering uitgewerkt. Voor het zorgaanbod (gebouwen en inventaris) wordt een prioriteitenoverzicht van investeringen opgesteld (als sluitstuk van de inhoudelijke agenda die nu de eerste prioriteit heeft). De mogelijkheden voor wat betreft de noodzakelijk elders in te kopen zorg (de uitzendingen) in de omliggende landen worden verkend;
- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zal de formulering van een Lange Termijn Huisvestings Plan (LTHP) voor de BES financieren;
- In het kader van de infectieziektebestrijding zal Nederland zich inzetten om de BES eilanden te laten voldoen aan de eisen die de *International Health Regulations* (WHO, 2005, IHR) hieraan stellen. Hiervoor zal Nederland zich inspannen om –in samenwerking met de BES eilanden en de overige Koninkrijksdelen– een “focal point” voor de voormalige Nederlandse Antillen op te zetten en te faciliteren.

Sociale zekerheid en inkomenspolitiek

- Een duidelijke beschrijving van het huidige stelsel van sociale uitkeringen en regelingen voor de onderstand op de BES zal in februari 2008 gezamenlijk met de eilandbesturen worden opgesteld. Daarna zal het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een plan opstellen voor de transitie waarbij de uitvoeringsstructuur wordt ontvlochten van de huidige Nederlands-Antilliaanse uitvoeringsstructuur. Het stelsel van sociale uitkeringen en de regeling voor de onderstand en veranderingen daarin zal worden beoordeeld op hun effecten op de arbeidsmarkt;
- De afzonderlijke maatregelen op het terrein van het belastingstelsel, stelsel van sociale uitkeringen, het verzekeringsstelsel, waaronder zorgverzekeringen en pensioenen zullen voor de zomer 2008 in hun samenhang worden gezien op hun effecten voor de koopkracht en lastendruk op de BES.

Veiligheid

- Er zal een kwalitatieve verbetering plaatsvinden in de politieorganisatie. Na de gewijzigde staatkundige verhoudingen zullen de basispolitietaken onder Nederlandse verantwoordelijkheid worden uitgevoerd op de BES. Voor de beschikbaarheid van de benodigde inzet, bijzondere diensten en expertise zal Nederland zorg dragen;
- Veiligheid is een prioriteit, waarbinnen de doorontwikkeling van de politieorganisatie, de kwaliteit van de rampenbestrijding en jeugddetentie en detentiecapaciteit bijzondere aandacht hebben.

Financiën

- De BES hebben uiterlijk in 2011 een sluitende begroting. In de tussentijd financiert Nederland tekorten tot een toegestaan maximum ‘tekortreeks’. Dit maakt het mogelijk de noodzakelijke herstructurering van de overheidsfinanciën in een realistisch tijdsbestek ter hand te nemen. Over de in 2006 en 2007 opgebouwde schulden, alsook over de extra schulden op grond van de tekortenreeks, zullen nadere afspraken worden gemaakt;
- De eerstkomende jaren beschikken de eilanden in ieder geval naast de samenwerkingsmiddelen, de middelen voor het Sociaaleconomisch Initiatief (die in voorjaar 2008 worden uitgevoerd), het eilandelijke onderwijsprogramma 2008 en het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen;
- Van Nederlandse zijde wordt benadrukt dat het gaat om richtingen, die nog verder inhoudelijk en financieel uitgewerkt dienen te worden.

Gemeenschappelijk uitvoeringskantoor

- Voor burgers en bedrijven zal Nederland zoveel mogelijk benaderbaar zijn via één gemeenschappelijk uitvoeringskantoor van Nederland met een locatie op elk eiland. In dit uitvoeringskantoor zullen uitvoerende diensten van alle ministeries (bijvoorbeeld inspecties en het verlenen van vergunningen) zoveel mogelijk samenwerken.

Verder proces

- Voorop staat dat het proces van statuswijziging voor BES goed en zorgvuldig verloopt en in samenhang met de andere processen wordt gezien (zoals ontmanteling Land Nederlandse Antillen);
- In de politieke stuurgroep van 22 januari 2008 is besloten dat de ambtelijke regiegroep een realistische planning van het proces maakt. Hierin wordt ook de planning voor de BES meegenomen. Voordat de stuurgroep in maart 2008 spreekt over deze planning, overleggen eerst de BES en Nederland over het voorstel;
- Nederland streeft er naar om vooruitlopend op de formele statuswijziging van de BES in openbaar lichaam om in overleg met de eilanden waar mogelijk al daadwerkelijke veranderingen door te voeren;
- Bovenstaande is slechts het begin van veranderingen die op stapel staan en waarover overeenstemming bereikt is tussen BES en Nederland. De contouren zullen scherper worden naarmate meer is uitgewerkt en dus meer afspraken gemaakt kunnen worden over de toekomst van BES.